II

(Forberedende retsakter)

KOMMISSIONEN

Forslag til Rådets afgørelse om etablering af Fællesskabets tredje handlingsprogram til fordel for handicappede HELIOS II (1992 til 1996)

(91/C 293/02)

KOM(91) 350 endelig udg.

(Forelagt af Kommissionen den 8. oktober 1991)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 128 og 235,

under henvisning til Rådets afgørelse 63/266/EØF af 2. april 1963 om udarbejdelse af de generelle principper for iværksættelse af en fælles politik for erhvervsuddannelser (1), særlig det tiende princip,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

Etableringen af det indre marked, den sociale dimension og de forandringer, dette medfører, den hurtige tekniske udvikling og det stadig mere komplekse arbejdsmarked gør det nødvendigt at vedtage passende foranstaltninger til fordel for handicappede;

i konklusionerne fra Rådet og undervisningsministrene, forsamlet i Rådet, af 14. maj 1987 vedrørende et program for europæisk samarbejde om handicappedes integration i skolerne (2) og i resolutionen vedtaget af Rådet og undervisningsministrene, forsamlet i Rådet, den 31. maj 1990 (3), understreges det, at det er nødvendigt at fjerne fysiske hindringer, at anvende smidige undervisningsmetoder for at opfylde den enkeltes behov og for at gøre overgangen fra skole til arbejdsliv og voksenliv lettere, at indlede et så aktivt samarbejde som muligt med specialiserede institutioner, at benytte de forskellige muligheder på uddannelsesområdet, som ny teknologi giver, og at styrke forholdet mellem familien, samfundet, den sociale sektor, sundhedssektoren og arbejdsmarkedet;

HANDYNET-systemet, hvorigennem der stilles moduler om tekniske hjælpemidler til rådighed, er med til at forbedre handicappedes muligheder for at blive integreret og med til at udbrede kendskabet til de foranstaltninger vedrørende tekniske hjælpemidler, der iværksættes på forskningsområdet, blandt de institutioner, erhverv og organisationer, der er involveret i integreringen af handicappede; *HANDYNET*-systemet spiller derfor en grundlæggende rolle i forbindelse med målene for dette program;

formålet med dette program er at supplere de aktioner, der er blevet iværksat på nationalt, regionalt og lokalt plan, navnlig ved at sikre, at der sker en udveksling af erfaringer og oplysninger herom;

i henhold til punkt 26 i afsnit 1 i Fællesskabspagten om Arbejdstagernes Grundlæggende Arbejdsmarkedsmæssige og Sociale Rettigheder (4) skal enhver handicappet person — hvad årsagen til eller arten af handicappet end måtte være — kunne nyde godt af konkrete supplerende foranstaltninger med henblik på erhvervsmæssig og samfundsmæssig integration; disse hjælpeforanstaltninger skal — alt efter de pågældendes muligheder —

(1) EFT nr. 63 af 20. 4. 1963, s. 1338/63.

(2) EFT nr. C 211 af 8. 8. 1987, s. 1.

(3) EFT nr. C 162 af 3. 7. 1990, s. 2.

(4) KOM(89) 471 endelig udg.

navnlig omfatte erhvervsuddannelse, ergonomi, adgangsmuligheder, mobilitet, transportmidler og bolig;

i meddelelsen fra Kommissionen om dens handlingsprogram (1) om gennemførelsen af Fællesskabspagten om Arbejdstagernes Grundlæggende Arbejdsmarkedsmæssige og Sociale Rettigheder understreges det, at det i forbindelse med den sociale dimension, der knytter sig til etableringen af det indre marked efter 1992, er af meget stor betydning, at der i medlemsstaterne iværksættes foranstaltninger med henblik på at udvikle og styrke en samlet og sammenhængende politik såvel på nationalt plan som på fællesskabsplan for at fremme handicappedes erhvervsmæssige og sociale integration og mulighed for en selvstændig tilværelse; det er nødvendigt at videreføre og styrke den politik, der føres på europæisk plan for at integrere handicappede, for derved at give de handicappede, som udgør en af de dårligst stillede grupper i befolkningen, de samme muligheder som andre mennesker;

da der i denne afgørelse tages udgangspunkt i både principperne for iværksættelsen af en strategi for erhvervsuddannelser, som fremmer mulighederne for beskæftigelse, og de foranstaltninger, som skal vedtages, for at et af Fællesskabets mål kan nås, herunder foranstaltningerne med henblik på at fremme handicappedes genoptræning, integrationen af handicappede i skolen, den sociale integration og handicappedes muligheder for en selvstændig tilværelse, uden at Traktaten andetsteds indeholder den fornødne hjemmel hertil, bør der henvises til såvel artikel 128 som 235 i EØF-Traktaten —

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

Fællesskabet iværksætter for perioden 1. januar 1992 til 31. december 1996 et handlingsprogram med henblik på at fremme integrationen af handicappede i skolen, de handicappedes erhvervsmæssige og økonomiske integration, deres sociale integration og muligheden for en selvstændig tilværelse, herefter benævnt »HELIOS II«.

Artikel 2

I HELIOS II-programmet forstås ved »handicappede« personer, der har defekter, funktionshæmninger eller alvorlige handicap af fysisk (herunder sensorisk) eller mental (herunder psykisk) art, som begrænser deres muligheder for eller gør dem ude af stand til at udføre en aktivitet aller en funktion, der betragtes som værende normal for mennesker.

Artikel 3

Målene for HELIOS II er følgende på områderne handicappedes genoptræning, integration i skolen, uddannelse og erhvervsmæssige revalidering, økonomiske integration, sociale integration og mulighed for en selvstændig tilværelse:

a) at fremme udviklingen af en samlet politik for integration af handicappede i Fællesskabet, der tager udgangspunkt i de bedste og mest banebrydende og effektivt gennemførte forsøg og metoder i medlemsstaterne

b) at indkredse de banebrydende metoder og foranstaltninger, der skal fremmes med henblik på at opnå en bedre overensstemmelse mellem og en større koordinering af aktioner i overensstemmelse med litra a)

c) på fællesskabsplan at forsætte udvekslingen af de erfaringer og oplysninger, der kan være af nytte for udviklingen i overensstemmelse med litra a) og sikre den størst mulige udbredelse heraf

d) at styrke samarbejdet med de ikke-statslige organisationer med en europæisk dimension.

Artikel 4

1. De generelle foranstaltninger med henblik på at nå de i artikel 3 fastsatte mål er følgende:

a) at koordinere, iværksætte og fremme aktiviteter på grundlag af et nyt veldefineret tema hvert år med henblik på at fremme udviklingen, at gøre udvekslingen af erfaringer lettere og at fremme formidlingen af oplysninger om vellykkede forsøg og overførslen af effektive metoder; disse aktiviteter kræver et tæt samarbejde med de handicappede, disses familier, handicaporganisationer, eksperter, forskere, erfarne fagfolk, der i praksis arbejder med handicappede, frivillige samt arbejdsmarkedets parter

b) at imødekomme de handicappedes behov for information inden for rammerne af det databaserede informations- og dokumentationssystem HANDYNET ved på grundlag af nationale data at fortsætte indsamlingen, tilpasningen på europæisk plan, ajourføringer, udvekslingen og formidlingen af de informationer, der er indsamlet i medlemsstaterne af de nationale indsamlings- og informationscentre;

(1) KOM(89) 568 endelig udg., s. 53-54.

formålet med HANDYNET-systemet er ligeledes at fremme forskningen og udviklingen af tekniske hjælpemidler, ved at der oprettes en fortegnelse over den anvendte forskning, der er blevet gjort på dette område

c) at fremme handicappedes deltagelse i de eksisterende fællesskabsprogrammer, navnlig på områderne uddannelse og forberedelse af unge til arbejdslivet, ny teknologi, erhvervsuddannelse og beskæftigelse, kvinders ligestilling, sprogundervisning, unges mobilitet og udveksling inden for Fællesskabet

d) at påse, at der sker en snæver koordinering med de mellemstatslige organisationers aktiviteter samt med andre aktiviteter på internationalt plan inden for de i artikel 3 omhandlede områder.

2. De specifikke foranstaltninger med henblik på at nå de i artikel 3 fastsatte mål er angivet i bilaget.

Artikel 5

Kommissionen forestår gennemførelsen af HELIOS II-programmet.

Artikel 6

1. Kommissionen bistås af et rådgivende udvalg, herefter benævnt »udvalget«, der består af to repræsentanter fra hver medlemsstat, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

2. Udvalget skal høres om:

— etablering og fastlæggelse af kriterierne for udvælgelse til fællesskabsnettene af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af information og erfaringer (AILE)

— etablering af listen over årlige emner, der skal udvikles under konferencer, seminarer og studiebesøg inden for rammerne af disse net

— enhver generel eller specifik aktion, der skal iværksættes i forbindelse med gennemførelsen af artikel 4.

3. Kommissionens repræsentant forelægger udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Udvalget afgiver en udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget det pågældende spørgsmål haster, i givet fald ved afstemning.

Udtalelsen optages i mødeprotokollen; derudover har hver medlemsstat ret til at anmode om, at dens holdning anføres i mødeprotokollen.

Kommissionen tager et størst muligt hensyn til udvalgets udtalelse. Den underretter udvalget om, hvorledes den har taget hensyn til dets udtalelse.

Artikel 7

1. Kommissionen forelægger senest den 31. december 1994 for Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en foreløbig rapport om gennemførelsen af HELIOS II-programmet.

2. Kommissionen forelægger senest den 1. juli 1997 for Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en fuldstændig rapport om gennemførelsen og resultaterne af HELIOS II-programmet.

BILAG

SPECIFIKKE AKTIONER MED HENBLIK PÅ AT NÅ DE I ARTIKEL 3 I AFGØRELSEN FASTSATTE MÅL

1. GENERELLE BEMÆRKNINGER

Følgende specifikke aktioner gennemføres af Kommissionen i samråd med medlemsstaterne, de handicappedes organisationer og familier, arbejdsmarkedets parter, faglige og frivillige organer, som er beskæftiget med integrering af handicappede.

Betingelserne for, hvorledes nettenes parter, HANDYNET-systemet og de europæiske ikke-statslige organisationer skal deltage i disse aktioner, er fastsat i det følgende.

I øvrigt lægges der særlig vægt på de nye teknologiers rolle for integrationen af handicappede. Ny teknologis pædagogiske og praktiske potentiel er således i stand til at fremme udviklingen af didaktiske midler, tilpasningen af arbejdspladser, kommunikationsmidler og midler til forøgelse af mobilitet samt til at bryde de handecappedes isolation.

2. FÆLLESSKABSNETTENE AF INNOVATIVE AKTIONER TIL LOKAL INTEGRERING AF HANDICAPPEDE OG UDVEKSLING AF INFORMATIONER OG ERFARINGER (AILE) (1)

2.1. Generelle betingelser og procedurer for deltagelse i AILE

2.1.1. Deltagerne i hvert net skal i hver medlemsstat repræsentere innovative institutioner, som er anerkendte på området integrering af handicappede, og som er af interesse for og har erfaringer på området.

Kommissionen udpeger på grundlag af forslag fra medlemsstaterne de AILE, der skal deltage i et net, og har mulighed for i løbet af programmet at udskifte dem med andre.

AILE, der ansøger om at deltage i et net, er forpligtet til at nå en række klart fastsatte mål vedrørende konkrete, banebrydende temaer.

Hver AILE skal udarbejde et årligt arbejdsprogram, der har en fællesskabsdimension, og en foreløbig tidsplan. Hver AILE forpligter sig til at samarbejde på fællesskabsplan og til at formidle de indsamlede oplysninger til de andre deltagere i nettet samt til deltagerne i det eksterne net.

Aktiviteterne i et net omfatter studieophold, uddannelseskurser, seminarer, konferencer og andre samarbejdsaktiviteter på europæisk plan, og programmet herfor udarbejdes på grundlag af årlige temaer.

Gennemførelsen af positive aktioner og undersøgelser samt et samarbejde med de europæiske ikke-statslige organisationer (EURAS) og medlemsstaterne sker i samarbejde med aktiviteterne i hvert fællesskabsnet.

Det er muligt at etablere arbejdsgrupper, der omfatter en række AILE, og som har til opgave at sørge for, at der gennemføres aktioner i forbindelse med forskellige temaer vedrørende integreringen af handicappede. Der vil blive etableret en evalueringsgruppe.

AILE formodes at arbejde tæt sammen med de lokale, regionale og nationale myndigheders repræsentanter, de europæiske ikke-statslige organisationer samt handicaporganisationer og -foreninger, de handicappedes familier, fagfolk og frivillige.

2.1.2. Størrelsen af det økonomiske tilskud, Fællesskabet yder: op til 50 % af udgifterne til konferencer (i samarbejde med de nationale myndigheder), og op til 100 % af udgifterne til seminarer, aktiviteter i arbejdsgrupper, studieophold, uddannelseskurser og udsendelse af et tidsskrift.

2.2. Specifikke aktioner

2.2.1. *Fællesskabsnet af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af informationer og erfaringer vedrørende revalidering (AILE I)*

Etablering af et net af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af informationer og erfaringer bestående af revalideringscentre (AILE I) på grundlag af klart fastlagte kriterier. Formålet med dette net er at gøre det lettere at udveksle informationer og erfaringer vedrørende principperne og kriterierne for en sammenhængende og fuldstændig revalidering

(1) Akronymet AILE (der udtales [»æil«]) anvendes uændret på alle fællesskabssprog og uændret i ental og flertal.

(præventiv hjælp, en samlet indsats, der følges op, og samarbejde mellem de forskellige faggrupper, når den enkelte handicappede skal hjælpes).

På møderne i nettet repræsenteres AILE af fagfolk, der er fuldtidsbeskæftiget med revalidering.

2.2.2. *Fællesskabsnet af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af informationer og erfaringer på uddannelsesområdet (AILE II)*

Etablering af et net af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af informationer og erfaringer på uddannelsesområdet (AILE II) på grundlag af klart fastlagte kriterier. Formålet med dette net er at gøre det lettere at udveksle informationer og erfaringer vedrørende undervisningen på børnehaveklasse-, folkeskole- og gymnasieniveau, på universiteter og andre læreanstalter på tilsvarende niveau samt efter- og videreuddannelse.

Dette net forestår på grundlag af årlige programmer iværksættelsen af det europæiske samarbejdsprogram vedrørende integrering af handicappede i skolen (87/C 211/01), i henhold til Rådets resolution (90/C 162/02) om gennemførelsen af integreringen af handicappede børn og unge i det almindelige uddannelsessystem.

2.2.3. *Fællesskabsnet af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af informationer og erfaringer på området erhvervsuddannelse og beskæftigelse (AILE III)*

Sammenslutning af nettet af erhvervsuddannelses- og revalideringscentre og nettet af Lokale Modelaktiviteter på området økonomisk integration af handicappede (LMA II) under det første HELIOS-program til et nyt net af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af informationer og erfaringer på området erhvervsuddannelse og beskæftigelse (AILE III) på grundlag af klart fastlagte kriterier. Formålet med dette net er at lette udvekslingen af informationer og erfaringer vedrørende principperne og kriterierne for erhvervsuddannelse og beskæftigelse, navnlig med hensyn til temaer som f.eks. retningslinjer og evaluering, nyskabende uddannelser, beskæftigelse, beskyttet arbejde (navnlig i beskyttet værksted) og overgangen til beskæftigelse på det almindelige arbejdsmarked samt tilpasning af arbejdspladser og evaluering af handicappedes arbejdsevne.

Dette net er en forlængelse af gennemførelsen af henstilling 86/379/EØF og af konklusion 89/C 173/01 om beskæftigelse af handicappede i Fællesskabet og bidrager til gennemførelsen af Fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende sociale rettigheder.

Kommissionen vil fremme anvendelsen af en »europæisk kodeks for god praksis« vedrørende integrering af handicappede på arbejdsmarkedet, som udarbejdes i samarbejde med medlemsstaterne.

2.2.4. *Fællesskabsnet af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af informationer og erfaringer på det sociale område (AILE IV)*

Omdannelse af nettet af Lokale Modelaktiviteter på området social integration (LMA III) under det første HELIOS-program til et net af innovative aktioner til lokal integrering af handicappede og udveksling af informationer og erfaringer (AILE IV) på grundlag af klart fastlagte kriterier. Formålet med dette net er at gøre det lettere at udveksle informationer og erfaringer og at yde støtte til en for handicappede så selvstændig og uafhængig tilværelse som muligt samt til en i social henseende helt normal tilværelse, navnlig hvad angår handicappedes rettigheder, deres deltagelse i det almindelige samfundsliv, adgangen til egen bolig, deres mulighed for at færdes i byen, adgangen til transportmidler og fjernelse af bygningsmæssige og psykiske barrierer samt kommunikationsbarrierer.

Udveksling af erfaringer vedrørende handicappedes adgang til offentlige bygninger (herunder kultur- og fritidscentre), indretning af private, handicapvenlige boliger (herunder hjemmehjælp og udstyr, der gør det muligt for den handicappede at leve en selvstændig tilværelse i egen bolig) og opfølgning med hensyn til handicappedes bevægelsesfrihed og befordringen af handicappede.

3. DET DATABASEREDE INFORMATIONS- OG DOKUMENTATIONSSYSTEM HANDYNET

3.1. **De generelle betingelser for deltagelse af de nationale centre for koordinering og indsamling af oplysninger og de nationale informations- og rådgivningscentre**

De nationale centre for koordinering og indsamling af oplysninger har til opgave at overføre de på nationalt plan indsamlede oplysninger om de forskellige områder, hvor der sker en integrering af handicappede, og afhængigt af omstændighederne private og offentlige organisationer og virksomheder, og de bestemmelser, der gælder i de respektive medlemsstater, til en central hjælpeenhed.

De nationale informations- og rådgivningscentre har til opgave på grundlag af de på fællesskabsplan indsamlede oplysninger at informere og rådgive handicappede og fagfolk, der er involveret i den sociale og økonomiske integration af handicappede.

3.2. **Specifikke aktiviteter**

Opfølgning af arbejdet med at udvikle modulet om tekniske hjælpemidler, der består af en samling oplysninger om disse hjælpemidler og om private og offentlige organisationer og virksomheder, der er beskæftiget med tekniske hjælpemidler, og en liste over bestemmelser vedrørende de tekniske hjælpemidler.

Udvidelse af HANDYNET-systemet ved etablering af nye moduler vedrørende beskæftigelse og uddannelse, idræt, kunstnerisk udfoldelse, turisme og andre fritidsaktiviteter og ved udarbejdelse af en forskningsbibliografi, dokumentation, en flersproget tesaurus og statistisk materiale.

Gennemførelse af positive aktioner og projekter med henblik på at fremme forskningen samt tilpasningen af de nye teknologier til de handicappedes behov.

Størrelsen af det økonomiske tilskud, Fællesskabet yder: op til 100 % (til dækning af udgifterne i forbindelse med det europæiske system).

4. SAMARBEJDE MED DE IKKE-STATSLIGE ORGANISATIONER

4.1. **Generelle betingelser for samarbejdet med Kommissionen**

4.1.1. Kommissionen styrker samarbejdet med de ikke-statslige organisationer (ONG), herunder først og fremmest dem der er repræsenteret på europæisk plan.

4.1.2. De europæiske ikke-statslige organisationer (EURAS) (1) deltager på forskellige niveauer afhængigt af, i hvilket omfang de er repræsentative i Fællesskabet:

— på det første niveau skal de ikke-statslige organisationer være repræsenteret i alle tolv medlemsstater og have kompetence inden for hver form for handicap eller være specialiseret i de prioriterede problemer i forbindelse med integrering af handicappede.

— på det andet niveau skal de europæiske ikke-statslige organisationer repræsentere et handicap eller et specifikt integrationsproblem i flere medlemsstater. De opfordres til at arbejde sammen

(1) Akronymet EURAS anvendes uændret på alle fællesskabssprog og uændret i ental og flertal.

og lade sig repræsentere på det første niveau af en ikke-statslig organisation, der repræsenterer deres type handicap eller deres integrationsproblem.

Kommissionen opfordrer de EURAS, der deltager i HELIOS-programmet, til i hver medlemsstat at nedsætte et nationalt udvalg, der skal omfatte de forskellige nationale organisationer, der repræsenterer forskellige former for handicap eller er beskæftiget med handicappedes integrationsproblemer.

4.2. **Specifikke aktioner**

Hvert år udarbejde et program over aktiviteter, der kan modtage økonomisk støtte fra Kommissionen, og afgive en udtalelse om, hvorledes disse aktiviteter skal prioriteres.

Forestå tilrettelæggelsen af de innovative temabaserede aktioner vedrørende revalidering (AIR) (1) på alle de områder, der vedrører integreringen af handicappede, dvs. forebyggelse og præventiv hjælp, genoptræning, integration af handicappede i skole og uddannelse, erhvervsmæssig revalidering, erhvervsuddannelse og beskæftigelse, ny teknologi, en selvstændig tilværelse, adgang til kulturelle og kreative aktiviteter, idræt, fritidsaktiviteter og turisme, de handicappedes familier og ældre handicappede samt social, økonomisk og juridisk sikring. De innovative temabaserede aktioner vedrørende revalidering (AIR) skal gennemføres ved hjælp af konferencer, seminarer, studieophold, uddannelseskurser og andet europæisk samarbejde på grundlag af et nyt tema hvert år.

Informere de nationale organisationer i medlemsstaterne og de øvrige europæiske ikke-statslige organisationer om de aktioner, der inden for deres respektive fagområder er iværksat på fællesskabsplan.

Rådgive Kommissionen, når den anmoder herom, om de tekniske aspekter i forbindelse med de forskellige former for handicap eller de særlige problemer i forbindelse med integrering af handicappede.

Fremlægge en årlig rapport over de aktiviteter, der er blevet gennemført på europæisk plan.

Kommissionen yder økonomisk støtte til koordineringen og eksperthjælp til de europæiske ikke-statslige organisationer EURAS på det første niveau.

Størrelsen af den økonomiske støtte, Fællesskabet yder: op til 50 % af udgifterne til møder i de nationale udvalg i EURAS, konferencer, seminarer, studieophold, uddannelseskurser og andre europæiske samarbejdsaktiviteter, og op til 100 % af udgifterne til koordinering og eksperthjælp til de ikke-statslige organisationer EURAS på det første niveau.

5. INFORMATION OG PÅVIRKNING AF DEN OFFENTLIGE OPINION

Oplysningskampagner og -aktioner rettet mod den offentlige opinion og medierne gennem en bredt anlagt udsendelse af informationer vedrørende handicappedes integrationsproblemer.

Kommissionen medvirker til at påvirke den offentlige opinion gennem afholdelse af konkurrencer, tildeling af priser hvert år til forsøgsprojekter på forskellige områder vedrørende integrering af handicappede og gennem kampagner i medierne.

(1) Akronymet AIR (som udtales [»ær«] anvendes uændret på alle fællesskabssprog og uændret i ental og flertal.

De forsøgsprojekter, der har modtaget en pris, præsenteres på en kombineret konference og udstilling.

Kommissionen støtter den årlige afholdelse på nationalt plan af informationsmøder for alle deltagere i HELIOS II.

Fællesskabet dækker op til 100 % af udgifterne hertil.

6. SPECIALISEREDE UDDANNELSESAKTIONER

Kommissionen organiserer uddannelsesophold i Fællesskabet for medlemsstaternes og Fællesskabets tjenestemænd samt for repræsentanter for de handicappedes organisationer og nettene.

7. SÆRLIGE EMNER

Til gennemførelsen af de ovennævnte specifikke aktioner skal deltagerne i HELIOS II i særlig grad være opmærksom på:

— forebyggelse og præventiv hjælp for at undgå forekomsten eller udviklingen af forskellige former for handicap

— de vanskeligheder, de handicappedes familier, handicappede kvinder og ældre stilles over for

— fremme af handicappede kvinders økonomiske og sociale integration

— de erhvervsmæssige eller frivillige medvirkendes uddannelse til integrationsprocessens forskellige faser

— de personer, der har et særligt ansvar for pasningen af handicappede børn, unge eller voksne.

8. PROGRAMMER, AKTIONER OG INITIATIVER, DER DIREKTE VEDRØRER DE HANDICAPPEDE

Der udvikles især en synergi på området erhvervsmæssig revalidering og beskæftigelse med HORIZON-initiativet samt på området anvendelse af nye teknologier med TIDE-initiativet.

9. UNDERSØGELSER OG TEKNISK BISTAND

Undersøgelser, rådgivning og teknisk assistance, der er nødvendig for at udarbejde forslag eller opnå teknisk bistand på de i artikel 3 omhandlede områder.

Fællesskabet dækker op til 100 % af udgifterne hertil.

10. SUPPLERENDE SPECIFIKKE AKTIONER INDEN FOR RAMMERNE AF DE I PUNKT 2 TIL 5 OMHANDLEDE AKTIVITETER

Samarbejde med eksterne eksperter, der skal bistå Kommissionen med at koordinere, fremme og evaluere de i punkt 2 til 5 omhandlede aktiviteter.

Fællesskabet dækker op til 100 % af udgifterne hertil